

Remissvar på remiss: Ordning och reda i välfärden SOU 2016:78

Hög kvalitet i skola, vård och omsorg förutsätter ett sammanhållet Sverige där människor ges samma förutsättningar och stöd oavsett bakgrund eller bostadsort. Därför ska vi ha höga ambitioner för välfärden.

Svensk skola, sjukvård och omsorg ska tillhöra den bästa i världen. Debatten och reformviljan för den svenska välfärden bör utgå ifrån hur vi säkrar hög kvalitet och samtidigt bibehåller valfriheten.

En mångfald av aktörer har förbättrat, effektiviserat och utvecklat svensk välfärd de senaste decennierna och detta behöver fortsätta.

Att driva välfärd i stora offentliga inrättningar kom till korta redan under 80-och 90-talen. Vare sig patienter, omsorgstagare, elever eller välfärdens medarbetare upplevde att de stora systemen kunde möta deras förväntningar på kvalitet, tillgänglighet och inflytande. De reformer som har gjorts sedan dess har öppnat upp för bättre dynamik och egna val. Den svenska välfärdsmodellen, som bygger på gemensam finansiering och som numera tydligt möjliggör att själva välja utförare, har ett starkt folkligt stöd.

Utredningens slutsatser är därför oroande. De vinstbegränsningar som föreslås i utredningen hotar en viktig sektor som snarare än att försvinna behöver expandera och utvecklas för att kunna möta de utmaningar Sverige står inför de kommande åren.

Vi har stora demografiska utmaningar i Sverige, med en åldrande befolkning och många utlandsfödda personer som kommit till vårt land den senaste tiden. En sådan utmaning kräver mångfald. Då kan svaret inte vara mindre valfrihet och mångfald i utbudet, utan mer. Det är valfrihet och mångfald som driver kvaliteten, inte att begränsa företagens verksamheter.

Om utredningens förslag blir verklighet kommer valfriheten i Sverige troligt försvinna och ett stort antal välfärdsföretag kommer att avvecklas. För kommunens invånare kommer detta innebära försämrade valfrihet och kvalitet samtidigt som kommunens kostnader kraftigt kommer att öka pga av alla de investeringar kommunen kommer tvingas till för att överta den verksamhet välfärdsföretag idag bedriver.

För att förklara konsekvenserna av utredningens förslag har vi ställt upp ett räkneexempel;

Om Jesper startar ett lastbilsföretag och investerar 50 000 kr (aktiekapital) under året stoppar han undan en del av vinsten för att sedan kunna göra en investering på ny GPS-teknik, nya däck och bättre logistik. Totalt investerar Jesper 100 000 kr. Om utredningens förslag går igenom får Jesper ta ut en vinst på 7 % av det investerade kapitalet d.v.s. 7 000 kr.

Lotta väljer att starta ett barnmorskeföretag. Hon investerar lika mycket som Jesper, d.v.s. 50 000 kr. Överskottet går till en större investering på kompetensutveckling för personalen, en ny hemsida samt ny vårdutrustning. En total investering om 1 000 000 kr. Enligt förslaget i utredningen får Lotta ta ut 7 % av vinsten på startkapitalet istället för investeringen. Hon får alltså bara ut 3 500 kr.

Orsaken till den stora skillnaden ligger i att Lotta investerar i människor och inte maskiner.

Det utredningen föreslår är att företagen istället ska göra som kommunerna, nämligen göra sig av med alla pengar innan budgetårets slut. I en tid då Sveriges Kommuner och landsting, SKL, med enfass har understrukt vikten av att kommunerna jobbar med att effektivisera sina verksamheter är förslagen om vinstbegränsning extremt problematiskt. Nationens ekonomi kommer inte klara så stora skattehöjningar som skulle krävas om effektiviseringarna uteblir.

Det utredningen föreslår är helt enkelt att ta bort alla incitament för att effektivisera verksamheterna och att ta bort incitamenten för välfärdsföretag att bidra med investeringar och utbyggnad av den välfärd som vi så akut behöver.

- Utredningens slutsatser kommer påverka människors valfrihet och minska mångfalden i samhället.
- Incitamenten för att effektivisera verksamheten och att bidra med nödvändiga investeringar kommer helt att försvinna.
- Om denna utredning vinner laga kraft sätter man vinstbegränsningar före kvalitet.
- Det kommer kraftigt minska kvinnors inflytande på arbetsmarknaden då välfärdsföretag varit ett viktigt steg för många kvinnor till att starta företag.
- Utredningens förslag är ett kraftigt slag mot den fria företagsamheten.
- Utredningens förslag kommer i tillväxtkommuner innebära ökade kommunala kostnader och minskad soliditet pga. ökat behov av kraftiga nyinvesteringar.